

ב"ה

פרשת מסעי

שש ערי מקלט תהיינה לכם
במדבר לה, יג.

ערי מקלט הם לא בתי-פְּלָא

יש לבאר כללות עניין ערי מקלט לנוס שמה כל מכה נפש בשגגה – "ואשר לא צדה והאלקים אנה לידו ושמתי לך מקום אשר ינוס שמה" – ובהקדמה^[1]:

אצל אומות העולם ישנו עונש של ישיבה בבית-פְּלָא, מה שאין כן בתורה, להבדיל, עליה נאמר^[2] "כי היא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים", לא מצינו עונש של ישיבה בבית-כלא. – מצינו אמנם ש"מכניסין אותו לכיפה"^[3], אבל, אין זה עונש של ישיבה בבית-כלא, כי אם בתור הכנה והתחלה דעונש אחר (עונש מיתה).
וטעם הדבר:

אומות העולם יודעים אודות (ויש להם) עולם אחד בלבד, עולמנו זה, שבו חיים שבעים שנה, שמונים שנה, כמו שכתוב^[4] "ימי שנותינו בהם שבעים שנה ואם בגבורות שמונים שנה", ולכל היותר, "והיו ימיו מאה ועשרים שנה"^[5], ובמילא, כאשר אדם חוטא ופוגם ועובר את הדרך, וגורם נזק וקלקול לעולם (העולם היחידי שקיים), תופסים אותו וסוגרים אותו לבדו בבית-כלא כדי שלא יגרום נזק וקלקול לעולם.

ואף שעל-ידי זה נוטלים ממנו את החופשיות הדרושה כדי למלא תפקידו, ובמילא, בטל אצלו כללות עניין שכר ועונש וכללות תכלית בריאתו במשך שאר שנות חייו, שעל-ידי זה נעשה "אויס מענטש" – הרי זה דבר המוכרח, בליט ברירה, לצורך מניעת נזק וקלקול לרבים, שכן, כשמדובר אודות יחיד ורבים, מכריעים הרבים את היחיד, ובהכרח להפקיר את היחיד לטובת הרבים.

אבל על-פי תורה, להבדיל, שהיא תורת חיים ותורת חסד, "טוב לשמים וטוב לבריות"^[6] – לא יתכן להפקיר דבר אחד בשביל דבר שני, גם לא להפקיר את היחיד ולגרום לו נזק לצורך מניעת נזק לרבים.

[ובסגנון נגלה דתורה – שהרי לכל דבר יש מקור בנגלה דתורה – כל קבוע כמחצה על מחצה, ואינו בטל ברוב^[17]].

תורה – אינה גורמת נזק, וגם עונשי התורה אינם לשם עונש סתם, אלא לצורך תיקון החטא^[8], ולכן, לא שייך עונש של ישיבה בבית-כלא, שעל-ידי זה שוללים ממנו את האפשרות והיכולת למלא תפקידו ושליחותו.

"ימים יוצרו ולו אחד בהם"^[9]. לכל אדם נקבע בבית-דין של מעלה זמן מוגבל של ימים כדי למלא תפקידו ושליחותו, וכל רגע ורגע בימי חייו צריך לנצל למילוי תפקידו ושליחותו, ולכן, אי-אפשר להענישו בישיבה בבית-כלא שעל-ידי זה מונעים ממנו למלא תפקידו ושליחותו בחיים.

בכל מעמד ומצב שהוא, גם אם חטא ופגם ועבר את הדרך, מוטל עליו החיוב להמשיך במילוי תפקידו ושליחותו בחיים, ו"בהדי כבשא דרחמנא למה לך"^[10], וכפי שכותב אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע^[11] שאין אתנו יודע עד מה בסוד הבירורים, ולכן, מבלי הבט על מעמדו ומצבו צריך לקיים כל מצוה שבאה לידו, מבלי לעשות חשבון איך יקיים דין ב"חושן משפט" בשעה שעדיין חסר אצלו בקיום הדינים של "אורח חיים", וכיוצא-בזה.

[ושאני עונש מיתה – א] שאין זה באופן שמפקירים מציאותו בשביל טובת הרבים, כי אם, **שמצד עצמו** (כיחיד) מגיע לו עונש מיתה, בשביל התיקון שלו, ב] ואין זה באופן ששוללים ממנו האפשרות למלא תפקידו ושליחותו בחיים, כי לאחרי שהתורה (ובמילא גם בית-דין של מעלה) פוסקת שאינו צריך לחיות יותר, **אין לו** עוד תפקיד ושליחות].

ומזה מובן שתוכנה של ישיבה בעיר מקלט למכה נפש בשגגה אינו עונש של ישיבה **בבית-כלא** – כי גם בהיותו במעמד ומצב ש"גואל הדם" יכול להרגו מוטל עליו החיוב למלא תפקידו ושליחותו^[12], ובמילא, אי-אפשר להושיבו בבית-כלא ולמנוע ממנו למלא תפקידו ושליחותו – כי אם עונש של **גלות**, כמו שכתב החינוך^[13] "שיצטער צער גלות... שנפרד האדם מאוהביו ומארץ מולדתו כו", אבל ביחד עם זה, צריכים ליתן לו כל הדרוש למילוי תפקידו ושליחותו כאדם חפשי, ועד כדי כך, ש"תלמיד שגלה מגלין רבו עמו"^[14], היינו,

שעם היותו תלמיד שאינו הגון, מכל מקום מגלין רבו עמו, כדי שיוכל ללמוד תורה מרבו כמקודם.

קטע משיחת ח"י אלול, רשימת השומעים בלתי מוגה. תורת מנחם ה'שי"ת כרך א עמ' 194.

[1] בהבא לקמן – ראה גם אגרות-קודש כ"ק אדמו"ר ח"ט ע' קצד. לקו"ש חכ"ה ע' 215 הערה 17. וש"נ.

[2] ואתחנן ד, ו.

[3] סנהדרין פא, ב – במשנה.

[4] תהלים צ, יו"ד.

[5] בראשית ו, ג.

[6] קידושין מ, א.

[7] כתובות טו, א.

[8] ראה לקו"ש חכ"ב ס"ע 71 ואילך. וש"נ.

[9] תהלים קלט, טז.

[10] ברכות יו"ד, סע"א.

[11] אגרות-קודש שלו ח"א ע' רסו.

[12] ויתירה מזה – גם מי שנגמר דינו למיתה, כל זמן שהוא עדיין חי, ה"ה מחוייב בציצית ותפילין ושאר חיובי התורה.

[13] מצוה תי.

[14] מכות יו"ד, א. רמב"ם הל' רוצח ושמירת נפש רפ"ז. וראה לקו"ש חכ"ט ע' 33 ואילך.

פרויקט זו נוסד בימי השבעה לזכרון ולע"נ הרב גבריאל נח זוגותו רבקה הי"ד
- שלוחי כ"ק אדמו"ר במומבאי, אינדיא

נדפס ומופץ ע"י הרה"ת ר' שלמה לרר ומשפחתו שיחיו
שלמה נחמ"ה, צבי"ה זלאטע רייזל, שמואל, מנחם מענדל, ישראל אריה לייב, יוסף יצחק,
שניאור זלמן, חיה מושקא, אברהם דוד, אהרן, חנה